

Doleris

Ne vienas tikriausiai nustebs, išgirdęs, kad šio žodžio giminės reikia ieškoti ne kur nors Niujorke, Čikagoje ar Vašingtone, bet Čekijoje. Vakarinėje Čekijoje, į šiaurę nuo garsiojo Karlovi Varų kurorto, yra nedidelis miestelis, kuris čekiškai vadinasi *Jachymov*. Vietos vokiečiai jį vadindavo *Joachimstal* – šventojo Joachimo slėniu (vokiškai *das Tal* ‘slėnis’). Taip susiklostė, kad XVI amžiaus pradžioje šioje vietovėje atrado nemaža sidabro ir pradėjo iš jo visokius gražius daiktus kalti. 1519 metais kalė jau ne tik gražius daiktus, bet pinigus, kuriuos iš pradžių *Joachimstaleriais* vadino. Tačiau tokį gremėzdą („Joachimslėninį“) paprastiems žmonėms buvo sunku išstarti, jie *Joachimą* numetė ir liko *taleriai* („slėniniai“). Vokiečių *das Taler* pateko į danų, švedų, italų, vengrų, anglų kalbas. Kiekviena kalba šį žodį prisiderino prie savo tarimo. 1786 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose atsirado sidabrinis, vėliau auksinis, o dar vėliau ir popierinis doleris. Kaip piniginis vienetas *dóleris* vartojamas daugelyje pasaulio šalių. Seniau jis buvo vartojamas ir Rytų Prūsijoje, todėl Kristijono Donelaičio būrai šį žodį gerai žinojo. Vokietijoje ir kai kuriose Europos šalyse buvo vartota ir sidabrinė moneta *tāleris*, tačiau *dóleris* pasirodė galingesnis ir savo protėvį išstūmė.

Algirdas Sabaliauskas. Iš kur jie? Pasakojimas apie žodžių kilmę. – Vilnius, 1994. P. 75–76.